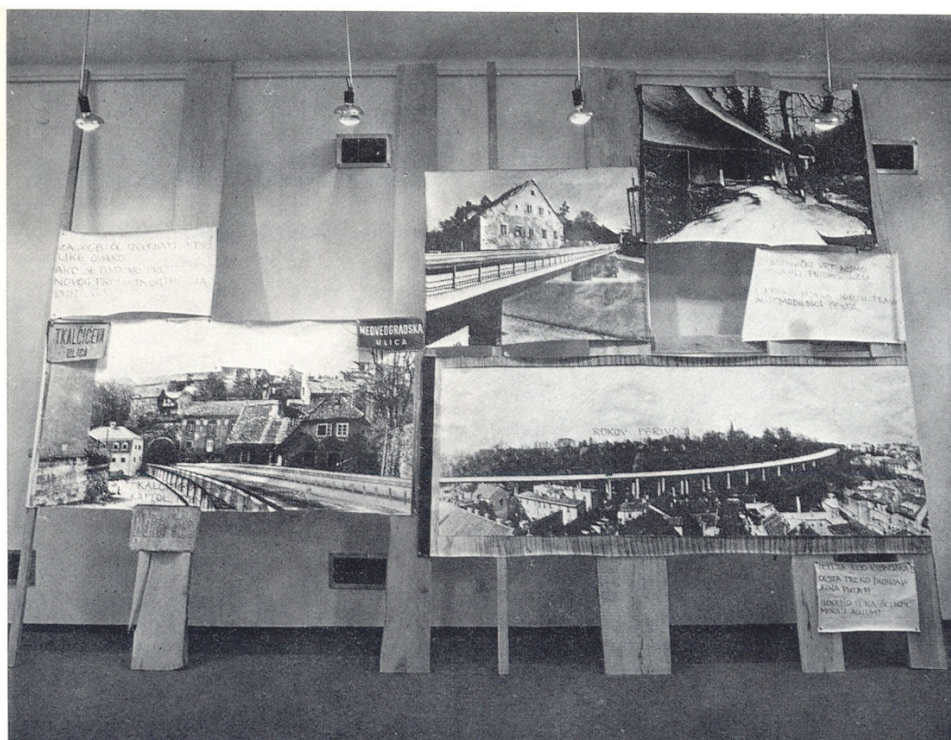

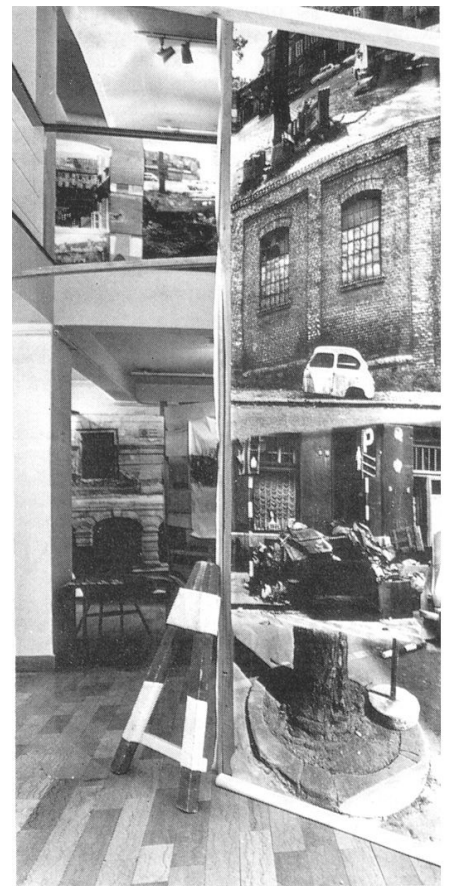
TOMISLAV PREMERL

IZLOŽBENE MANIFESTACIJE UZ AKCIJU S. O. S. ZA BAŠTINU ZA STARI ZAGREB

S. O. S. je signal za spas, za brzo pružanje pomoći u najvećim opasnostima. Fotografska izložba koja je pratila akciju S. O. S. za stari Zagreb emitirala je ove svima znane signale, svjesno i tendenciozno sredstvima adekvatnim svom načinu izražavanja. A ta sredstva bila su tehnički i tematski, a što je važnije i kreativno, do maksimuma angažirana. Krešo Tadić, autor fotografije fiksirao je grad u njegovoj agoniji. Propale žbuke s pročelja i nezasićna naježda uništavajućeg prometa, iako naglašeni, nisu jedini niti najbitniji dokazi agonije gušćeg grada. Oni su samo prateće posljedice jednog društvenog stanja i odnosa prema onoj neposrednoj okolini na koju smo iz mnogo razloga posebno osjetljivi. Jer naš grad nije samo okvir života i on ne traži uljepšavanje, on je mogućnost našeg fizičkog i prvenstveno duhovnog života u prostoru i kroz prostor. U cijeloj koncepciji akcije S. O. S. Tadićeva je fotografija jedan od njenih misaonih nosilaca, pa ona prestaje biti samo bilježnica i prerasta u suštinski i etički odnos prema društvenom problemu zaštite i alarmira jasno i kratko poput signala S. O. S., ali i s pravom očekuje da taj signal

**IZLOŽBENE MANIFESTACIJE
UZ AKCIJU S.O.S. ZA BAŠTINU ZA STARI ZAGREB**

Fotografije: KREŠIMIR TADIĆ

prime svi koji mogu i moraju po svojoj savjesti priteći u pomoć.

Likovnom postavom izložbe arhitekt Vulin potencirao je alarmantno stanje zaštite improvizirajući neobrađenim daskama provizorij i rasap kako zgrada, tako i ambijenata u kojima živimo, a to znači provizorij vlastite sredine u duhovnom smislu, sredine koju gubimo. Naravno, u koncepciji i pripremi izložbe sudjelovali su mnogi akteri ove široke akcije s ljubavlju, voljom i stručnim znanjem vjerujući da će njihov rad na izložbi uz angažman na cijeloj akciji iznijeti javno i jasno alarmantno stanje na koje se upozorava. Izložba je zamišljena kao šokantna opomena i kao poprište reagiranja javnosti. Ona je i jedno i drugo u punom smislu i postigla. Građevinsko stanje pojedinih objekata, zapuštenost i uništavanje gradskog zelenila, velikih parkova, zapuštenost i nedefiniranost gradskih cjelina i ambijenata, te atak prometa koji uzurpira psihičko, a sve više i direktno fizičko opstojanje života u gradu doneseni su kao kritička bilješka i razumna strepnja da bismo u tom sve većem kaosu mogli izgubiti i svoj grad i sebe same. Argumentiranija situacija o prometu bila je izložena u Studiju galerije Forum, gdje je vizualno fotomontažama bilo analizirano ono što se ubrzo može dogoditi velikim i ključnim urbanističkim i prometnim zahvatima oko najužeg centra grada, te rušilački atak na Gornji Grad i Kaptol koji su ugroženi bezdušnim tehnicističkim razaranjima prometnim sistemima rješavanim samo jednom, zastrašujućom logikom momentalne rentabilnosti. A najkraći put između dvije točke nije uvijek pravac, no to čini se neće shvatiti oni koji bi o tome morali odgovorno brinuti. A kako bi i shvatili kad nažalost i sami ne znaju gdje se nalaze. U ovom dijelu izložbe sudjelovao je i Regionalni zavod za

zaštitu spomenika kulture svojom kritikom i svojim stručnim prijedlozima.

U Galeriji Nova Antoaneta Pasinović je napravila autorsku izložbu-diskusiju markirajući mnoge vrijedne punktove u gradu i kritički ih analizirala s jasnom tendencijom zaštite najvrednijih ambijenata u kojima živimo. Pokazala je čitavu malu arhivu objavljenih novinskih članaka unatrag petnaestak godina i tako upozorila i na otpore i na kritike kojih je bilo mnogo, ali i na namjerno oglašavanje onih koji su direktno odgovorni, ili za nebrigu, ili za grubo rušenje integriteta urbanog života i humanih odnosa u gradu u kojem živimo. Cijela ova manifestacija bila je poziv na konstruktivan dijalog.

U okviru akcije S. O. S. Muzej grada Zagreba priredio je izložbu starih razglednica s prijelaza stoljeća s naslovom »Zaboravljena lica Zagreba«, koje posjeduje u svojoj bogatoj zbirci. U vrijeme uspona fotografske vještine i tehnike Zagreb je bio vrlo bogato fotografski ilustriran što ukazuje na njegovo htijenje da bude veliki evropski grad. Gledajući mnoštvo tih starih razglednica ubrzo ćemo zaključiti da je on to i bio. Ove su nas razglednice uz svu svoju historijsku vrijednost i bogatstvo najrazličitijih motiva iz života grada s efektom upozoravale na urbane, ambijentalne i humane vrijednosti starog Zagreba. Ova je izložba uvelike pridonijela daljnjem rješavanju problema zaštite i nužnosti očuvanja i održavanja kulturno povijesnog središta grada i na svoj način dala prilog upozoravajući na moguće štetne deformacije u današnjem urbanizmu našeg grada. Izložba nas je upoznala s vrijednostima i ljepotom živih i humanih ugođaja vremena u kojem su nastale te razglednice, s porukom da ne izgubimo i ne uništimo ono što su naši djedovi stvarali.

I preko tih starih slika zagrebačkih moguće je potaknuti na kulturniji i humaniji odnos prema sredini u kojoj danas mi živimo.

Mjesna zajednica Gornji Grad organizirala je u sklopu S. O. S. akcije u prostoru Lotrščaka zanimljivu izložbu publikacija o Zagrebu. Po svom materijalu i mogućnosti prezentacije tog materijala ova mirna mala izložba nije doduše mogla biti šokantna u prvom dojmu, no upoznavajući se s materijalom posjetilac je mogao uočiti svu kompleksnost ugroženosti velikog grada i potrebu njegove zaštite. Publikacija o Zagrebu je bilo mnogo, a po tome sudeći i ljubavi za svoj grad, što danas više ne bismo mogli sa sigurnošću ustvrditi.

U izlogu NAME u Ilici, Restauratorski zavod Hrvatske izložio je dijapozitivima svoje radove na direktnoj zaštiti vrijednih objekata i sa svojim se deset godišnjim jubilejem postojanja također pridružio signalu S. O. S. za baštinu.

I galerija »Izlog« u Oktogonu uz izloženi jedan stari porculanski predmet vapi za hitnom zaštitom pokretnih umjetničkih vrijednosti u našem gradu, koji naočigled nestaju neuhvatljivim kanalima osiromašujući našu kulturu.

Sve izložbe bile su popraćene i oglašene plakatima, a cijela je akcija S. O. S. dobila svoje mjesto u dnevnom tisku, te u nekoliko posebnih emisija na III programu radija i na tri otvorena razgovora, tribine na kojima su sudjelovali kulturni, stručni, javni i društveno politički radnici Zagreba, i tako dovoljno označila i najavila sebe, a ostalo je na javnosti ovoga grada da i dalje pokreće akcije za spašavanje svoje životne okoline, svog grada, ako za njega ima još osjećanja i ljubavi.